

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

a legmélt. Oltárszentség imádása s szegény templomok felszerelésének elősegítésére hivatalos közlönyül kiadja a BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET,

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 77.

Előfizetési ára egy évre P 2.50

*

Megjelenik minden hó elején.

TARTALOM: *Glattfelder Gyula dr.*: Az Örökimádás gondolata. — *Mészáros János dr.*: Az Örökimádás az Oltáregyesület temploma. — *Tiefenthaler József dr.*: Az Örökimádás-templom pasztorális jelentősége. — *Horváth Rudolf dr.*: Az Örökimádás-templom a világháború alatt. — *Mátrai Gyula dr.*: Krónika az Örökimádásról.

Az Örökimádás-templom 25 éves jubileuma lesz szeptember 8-án.

Programmunk: szeptember 3-án 9 órakor ünnepélyes szentmise a két nagy harang beszerzésére adakozó hívőkért, evangélium utáni szentbeszéddel. Celebrálja *Mátrai Gyula dr.*, a templom igazgató-lelkésze.

Szeptember 3-án d. u. 4 órakor a két nagy harang felszentelésének ünnepe. Végzi *Breyer István dr.* püspök.

Szeptember 4-én reggel 8 órakor a két nagy harang felhúzása a toronyba.

Szeptember 7-én este 10 órától szept. 8-án reggel 6 óráig éjjeli szentségimádás, éjféliután szentmisével és közös szentáldozással.

Jegyek szeptember 3-tól Üllői-út 77. alatt.

Szeptember 8-án 11 órakor főpapi szentmise. Az összes régi Örökimádásban működött papok segédletével pontifikálja *Glattfelder Gyula dr.* csanádi püspök.

Szeptember 8-án délután 5 óra 15 p.-kor a keresztút felállítására és megszentelésére, végzi *P. Buttykay Antal O. F. M.*, utána ünnepélyes «Te Deum», tartja *Mészáros János dr.* prelátus, érs. ált. helytartó.

Szeptember 8-án este 9 órakor vallásos szerenád az Örökimádás Ura tiszteletére, a végén a templom ajtajából szentségi áldás.

Öszentsége a pápa a Sacra Poenitentiariának 4673/33. sz. dekretumával teljes bűcsút engedélyezett mindazoknak, akik szeptember 8-án bármelyik ünnepi funkción résztvesznek.

Szeretettel hívunk az Örökimádás jubileumára minden eucharisztikus lelket.

Az Örökimádás gondolata.

SZENT PÁL apostolnak van egy szava, melyet csak a lelki ember ért meg, a hétköznapi gondolat számára az felfoghatatlan és az élettől idegen, üres szónak tetszik. «Szüntelen imádkozzatok!» — ezt a felhívást intézi az apostol a tesszaloniaiakhoz. A világ gyermekei e hívó szó hallatára értetlenül vagy sajnálkozva vonogatják vállukat. Azt megértik, hogy szüntelen hajszában kergetni kell a földi javakat, mert hisz azokban látják a lét egyetlen biztosítékát és magyarázatát. Azt is elhiszik, hogy öröm és élvezet habzsolására le lehet kötni éltünk minden óráját, mert nemcsak a bölcs Salamon által megszólaltatott pogány gondolkozóznak, hanem a mai pogánynak is az az eszménye, ami az «étel és ital», szóval a testi gyönyörűségek boldogító hatásában kifejezésre jut. De szünet nélkül imádkozni és megvalósítani a zsolttáros szavát, hogy «boldog ember az, aki éjjel-nappal eszébe forgatja az Úr törvényét», tehát nem földi javak és örömök után száguld — földi felfogás szerint sem nem modern, sem nem örömet keltő gondolat.

Az apostol pedig újból és újból hangsúlyozza ezt a követelményt, és a lelki ember, ki az élet igazi értelmét ismeri, mindennap töprengés nélkül is ráeszmél, hogy ez a soha meg nem szünő emberi kötelesség. A teremtménynek csak egy feladata van teremtőjével szemben: elismerni, hogy az ő alkotó kezéből került ki. Amikor ezt az elismerést megtagadja, már elszakadt élte forrásától és céljától. De ahányszor csak elismeri, ugyanannyiszor kell, hogy lelkéből felszakadjon a «szent, szent, szent» szózata, mert Teremtőt elismerni ugyanannyi, mint hozzátartozásunkat vállalni és gyermeki lélekkel előtte imádatlagon leborulni. Ezt gondolja és mondja Szent Pál apostol és ez a hívó lélek állandó hódolatának, vagyis örökimádásának igazi magyarázata.

Egy másik szó pedig, mely Isten Fiának ajkáról hangzott el, ezt a soha meg nem szakítható kapcsolatot ég és föld, Isten és ember között, amelyből Isten felségének szüntelen elismerése származik, így fejezi ki: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok és én megnyihlek titeket». — Elég lett volna, ha az Üdvözítő csak azt a felszólítást hangoztatja,

hogy jöjjenek hozzá mindenkinek, mert hogy mindenki fáradt és terhelt és enyhülésre szorul, azt bizonyítani nem szükséges. Az egész világ, nemcsak a Salve Regina szavai, hanem még inkább mindannyiunk keserves tapasztalata szerint siralmaknak völgye. E siralomvölgyében hová forduljunk, hol keressünk vigasztalást és enyhülést mi mindannyian küzködő és szenvedő földi vándorok, ha nem annál a Szívnél, melynek egyetlen gondolata és öröme, hogy értünk feláldozhatja magát? Ha elhatalmasodott is a baj a világon és eláradt minden egyes emberre a fájdalom, még inkább eláradt és minden baj orvosságát biztosította az isteni irgalom és jóság, melynek egyetlen felcsillanása eloszlatja a reménytelenségnek minden sötétségét és visszaadja a világnak önbizalmát és erejét.

Ez a mindig és mindenütt áldást osztó isteni erő és irgalom szól hozzánk az Üdvözítő Jézus szavaiból és hi minket az Ő közelébe. Minden más mozgalom, a történelmi során megnyilvánuló bármely eszmeáramlat elindíthat tömegmozgalmakat, felsorakoztathat harci alakulatokat, arathat győzelmeket vagy szenvedhet vereségeket, de a lelki megnyugvást, a célhozjutást, a benne való békét csak ez a Vezére az emberiségnek kínálja és nyújtja. Minden tevékenység, erőfeszítés és küzdelem nyugalmat és kielégülést nyer Őbenne s az Ő lelke kimeríthetetlen jóságában.

Ehhez a kegyelemforráshoz állandóan feltekinteni, a vigasztalásnak és erőnek ezen osztogatójához az élet küzdelmei közül szüntelen menekülni, gyengeségben erőt, kísértéssel szemben támasztékot, büntől oltalmat nyerni az Ő közelében és mindent megvigasztaló és megszentelő Szentséges Szívén: kicsinynek és nagynak, gyengének és erősnek, szegénynek és gazdagnak, egyszerű léleknek és lángelmének, szóval az egész világnak mindig és mindenütt természetfölötti kiváltsága. «Jöjjetek mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok!» — és ki nem volna az — és e szent helyen, e mélységes titoknál, az Úr Jézus egyéniségének kimeríthetetlen misztériumánál vigasztalást, erőt és tájékoztatást nyertek. Az örökimádásnak ez a nagy gondolata.

Az idők teljességekor pedig az örökimádás legmélyebb értelme nyilvánult meg, amikor Üdvözítő Krisztusunk kijelentette: «Vegyétek... ez az én testem», ez «az élet kenyere», mely mindnyájatoknak adatik. Az élet nagy misztériumának titkosabb mélysége nem tárult fel soha. Vágyhatunk utána, izgatottan hajszolhatjuk értékeit, de hogy tulajdonképpen célja az örökkévalónak, Isten Fia szent egyéniségének a mi életünkbe való beültetése s ebben a képzelhető legnagyobb emberi boldogság és dicsőség biztosítása, az ennél az ígéretnél és nagy megvalósulásánál tárul fel legfölségesebben.

Életet kerestek? Itt van az élet teljessége az Úr Jézus trónusán. Életet akartok magatok számára? Siessetek ide s látni és érteni fogjátok, merre van az élet útja s tudni, mi az igazi élet örök tápláléka. Az életről és örömeiről szünet nélkül szólnak nektek és ámítanak ígéreteivel; ne kalandozzatok

útvesztőkben és örvények között, hanem jertek ide az örök élet forrása és mindig köztünk maradó törvénykönyve elé és nézzétek a mintát, hogyan kell értékes egyéniséget formálni; halljátok a tanítást, miben kell az élet nemes örömeit megtalálni, és nyerjétek a biztatást hűségre, kitartásra, munkára és áldozatra — és nem fogtok eltévedni, sem elsüllyedni, hanem boldogulni és örökké érvényesülni. Ez az örökimádás legmélyebb gondolata.

Amikor az örökimádás magyar gondolata jubilál s amikor hódoló hívei tömegét váró Urunk és Mesterünk trónra emelésének történelmi évfordulóját üljük, értsük meg, hogy a szentély, melyben szüntelen hódolatra hívják a hívő népet, a legfontosabb életiskola; hogy az Oltáriszentség előtt térdreboruló és egymás közt és Krisztussal összeolvadó nép a békés haladásnak egyedül biztos hordozója; hogy a gazdasági bajok elhárításának az a fokmérője, mily mértékben tud a nemzet a szentségi Jézus példájára figyelni és tanítására hallgatni; hogy a hajból való felemelkedésnek is az a feltétele, hogy az Eucharisziában rejlő titkos erőket meg tudjuk-e érteni és valóra váltani.

Ha Krisztus oltárai előtt hívő tömegek fognak szünet nélkül térdelni és ha az Oltáriszentség nem hiába fogja a nemzetet magához édesgetni, hanem az nem fog megszűnni hozzá kiáltani és dicsőítésére az erények tömjénét gyujtani, és ha az egész világ meg fogja érteni, hogy legnagyobb dicsősége az Úr Jézus közelében való szüntelen tartózkodásban rejlik, akkor meg fog változni a föld színe s az örökimádást végző emberiség az örök élet Királyának kegyelme által a boldogság és megelégedés révpartjára fog eljutni.

Glattfelder Gyula dr.
csanádi püspök.

Az Örökimádás az Oltáregyesület temploma.

Irta: *Mészáros János dr.* budapesti érseki ált. helytartó, a budapesti Országos Központi Oltáregyesület igazgatója.

OKOR hetvennégy esztendővel ezelőtt az Oltáregyesület megalakult, nem az a cél lebegett az alapítók előtt, hogy valahol új templomot építsenek. E helyett szolgálni akarták a már létező vagy később létrejövendő templomokat, szolgálni akarták a szegény templomokban az Eucharisziában végtelen szeretettel köztünk lakozó Úr Jézust. Ezért tulajdonképpen minden szegény templom valahogyan az Oltáregyesület temploma volt. Tiszta, szép ruhákkal, Óhoz méltó szent edényekkel akarta ellátni, felruházni, feldíszíteni a tabernákulum isteni lakójának földi hajlékait. De még sokkal inkább vágyott arra, hogy imádkozó, meleg szíveknek koszorújával övezze az Úrnak oltárait. Ne legyen árva, ne legyen elhagyott az isteni Szív, melynek minden dobbanása a mi üdvünket áhítja, sóvárogja.

Hogyha az Oltáregyesület keletkezésekor azonnal a maga külön temp-

lomának felépítését tűzte volna célul maga elé, bizonyára elhomályosult volna szemei előtt és háttérbe szorult volna törekvéseiben a maga eredeti, tulajdonképpen célja, a szegény templomok díszének és bensőséges hitéletének felkarolása. Ezért sok idő: közel félszáz esztendő eltelt az Oltáregylet alapítása óta és a budapesti Országos Központi Oltáregyesületnek még nem volt saját temploma. S mégis eljött annak ideje is! Isten úgy akarta, hogy az Oltáregyletnek legyen temploma, fényes, gyönyörű, saját szentélye. Az eszme akkor öltött testet, mikor az Oltáregyesület fennállásának ötvenedik esztendejébe lépett. Megvalósult s ebből nemcsak nem következett az Oltáregyesület működésében a szegény templomok istápolását célzó tevékenység háttérbe szorulása, sőt a fényes Örökimádás-templomának létrejötte még csak fokozta az Oltáregyesületnek munkáját és teljesítményeit.

Melyek voltak azok a hatókok, amelyeknek eredményeként az Oltáregyesület saját temploma, az Örökimádás megvalósult?

Mikor az Oltáregyesület felett több évtized telt el, működése mindjobban kiszélesedett s a központi vezetőségre mind nagyobb feladat hárult a megsokasodott igények kielégítésére. Az elnökségnek és a választmánynak buzgó és önzetlenségben határt nem ismerő tagjai, akik kezdettől fogva ott voltak az egyesület munkájában s maguk felett az éveket elrepülni érezték, mindjobban átértézték annak szükségességét, hogy az Oltáregyesület széleskörű tevékenységének biztosítására olyan intézmény kapcsolassék be az egyesület életébe és működésébe, mely magában hordozná a garanciát az Oltáregyesület céljának maradandó és soha el nem lankadó felkarolására. Ekkor az isteni Gondviselés a Maria Reparatrix-Társasággal hozta kapcsolatba az Oltáregyesület lelkes vezetőségét és nemsokára kiderült, hogy ez a frigy sok kegyelemnek lett forrása egyrészt az eucharisztikus életnek felvirágoztatására szép fővárosunkban és édes hazánkban, másrészt az Oltáregyesületnek további kifejlődését és felvirágoztatását eredményezte. Azonban e helyen főleg azt a gondolatot akarom hangsúlyozni, hogy a Maria Reparatrix-Társaságnak az Oltáregyesülettel kapcsolatos letelepedése hatalmas lépésekkel vitte előbbre a megvalósulás felé az Örökimádás-templomát.

A Reparatrix-apácák úgy jönnek ide, mint munkatársak az Oltáregyesület működésének előmozdítására. Azonban az ő letelepedésüktől elválaszthatatlan az örökimádás megvalósítása. Ezt a magasztos eszmét ők magukkal hordozzák, mint társaságuknak elsőrendű célját s azért legelső dolguk, hogy már a Rákos-utcai ideiglenes helyükön kisedd kápolnájukban a legméltóságosabb Oltáriszentség szüntelen imádását megvalósítsák. Kisedd magocska ez, melyből nemsokára hatalmas, terebélyes fa fog fejlődni az eucharisztikus Úr Jézus kertjében. Az örökimádás e kis szentélyének buzdító, serkentő hatását elsősorban az Oltáregyesület vezetői érzik meg a maguk benső lelki életében és kifelé irányuló munkájukban. Új meglátások, új eszmék születnek

itt az Oltáregyesület központi házának kialakításáról. Az új országos központ most már el sem képzelhető a legméltóságosabb Oltáriszentség fényes temploma nélkül, mely kell, hogy az egész nemzetnek az Eucharistiát imádó és engesztelő szentélye legyen.

Ekkor egy borzalmas tragédia hire remegteti meg a magyar nemzetet; a tör, mely Erzsébet királynénak életét kioltotta, egyszersmind minden

Az Örökimádás-templom főoltára.

magyar szivét is átjárta. Ez a gonosztett minden szónál hangosabban hirdette, hogy az emberek bűnei nemcsak emberszíveket döfnek át, de egyúttal sebzik, megvérezik az Üdvözítőnek isteni Szívét a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Nemzetünk hön szeretett királynéjának törrel átdöfött szive a Krisztust szerető lelkek figyelmét Jézus szentséges Szívének sérelmeire irányította és fellángoltatta az engesztelés készségét a legméltóságosabb Oltári-

szenység iránt. Így kapcsolódott bele a nemzetnek királynéja elvesztése felett érzett fájdalom és gyásza az Úr Jézus imáadását és engesztelését célzó Örökimáadás-templomába. Így kapta az építendő új templom az Erzsébet-örökimáadás nevet. Az Oltáregyesület temploma így lett a magyar nemzetnek engesztelő szentélye. Ennek kifejezésére szolgált maga az a tény is, hogy az új templom főoltárát maga a koronás király adományozta.

Az Örökimáadás-templom felépítése az Oltáregyesület munkájának betetőzése és megkoronázása. Országos és nemzeti rendeltetésének monumentális remekműbe öntött kifejezése. A budapesti Országos Központi Oltáregyesület, mint neve is hirdeti, nem helyi érdektű intézmény, hanem országos. Az eucharisztikus életnek az egész nemzetre nézve hivatott átfogója, ébresztője, fejlesztője. Elsősorban magának az Oltáregyesületnek vezetőségében, választmányában, központi intézőiben tartja ébren maga a fenséges templom az eucharisztikus küldetés tudatát s e mellett beleállítja őket az Oltáregyesület feladatainak országos, sőt általános jelentőségébe, segíti őket ezeknek meglátásában, megértésében. Nem vagyunk helyi jellegű egyesület, nem egy városnak, nem csupán egy egyházmegyének hitéletét szolgáljuk. Hiszen az egész nemzetnek hite, imádkozó, engesztelő buzgalma segített létrehozniunk a mi koronánkat, a mi szépséges Örökimáadásunkat. Ezzel a nemzet missziót, nemzeti megbízást ruházott a budapesti Országos Központi Oltáregyesületre. Kell, hogy ez a templom, a mi templomunk, egyben a nemzet temploma legyen: a nemzet hitét, kegyeletét, Krisztust szerető, Jézus isteni Szívét imádó és engesztelő lelkületét hordozza magában és tükröztesse vissza. És kell, hogy az Oltáregyesület, melynek központi háza ezzel a magasztos szentéllyel egybeépült s vele egy egészet alkot, tevékenységében azon a magaslaton álljon, melyet az Örökimáadás nemzeti engesztelő temploma diktál neki.

A budapesti Országos Központi Oltáregyesület megértette a múltban is és meg fogja érteni a jövőben is ezt a küldetését. Midőn erre a törekvésünkre az eucharisztikus Úr Jézus áldását leedjünk templomunknak negyedszázados jubileumán, kérjük egyszermind Istentől rendelt Főpásztorainknak, az egész magyar katolikus papságnak és minden katolikus magyar testvérünknek megértő támogatását és segítségét.

Az Örökimádás-templom pasztorális jelentősége.

1. Az Örökimádás-templom megépítésénél többeknek van elévülhetetlen érdeme, amit ezen jubileumi szám bizonyára kellőképpen kihangsúlyoz. De a lélek, melyből fakadt és született, az Kánter Károly tüzes, püнкösdí, apostoli lelke. A templom szentélyének finoman merész felfelé ívelése és gótikus bordázata jelképezi Kánter Károly álmát és fáradhatatlan szorgoskodását, mellyel Magyarország nagy örökimádás és engesztelő szentélyét megálmodta és mások segítségével a legszentebb Eucharisztianak — melyért a szentnek a fanatizmusával tudott lelkesedni és dolgozni, megvalósította. — Budapest litéletének és mélyebb vallásosságának megindítója Kánter Károly, ki minden lelkesedését, buzgóságát, eucharisztikus forró lelkületét rálehelte a templomra, annak munkástílusára és munkásaira. Mikor e sorok íróját még Vaszary Kolos hercegprímás a templom — bizonyos szempontból — első lelkészévé (azelőtt csak hittanár-lelkész volt) kegyesen kinevezett, instrukción átvételére Kánter Károlyhoz kellett fordulnom. A királyi várplébánia szalonjában jó három órát szinte megbénultan hallgattam Kánter Károly eucharisztikus lelkének tüzes, fanatikus, munkás, áldozatos megnyilatkozását. Most már tudtam, hogy mit kell tennem, pedig semmit sem foglalt paragrafusba.

Bár sok kiváló lelkipásztora van ma is a fővárosunknak, mégis merem állítani, hogy Kánter Károlya nincsen. Az ő buzgósága lüktet ma is csorbítatlanul, most már rendszeres munkaprogramban biztosítva az Örökimádás-templomban.

2. A templom keletkezése az eucharisztikus pasztoráció szempontjából egyenesen gondviselészerű. Építésének és megindulásának éveiben jelentek meg X. Pius pápa epochális eucharisztikus enciklikái úgy a felnöttek, mint a gyermekek gyakori áldozásáról. Az Örökimádás-templom első perctől száz százalékban a pápai körlevelek szolgálatába állott. Az Oltáregyesület, a Reparatrix-zárda egymásután megalkotta azokat a szerveket, egyleteket, lapokat, melyek a pápai körlevelek értelmét terjesztették, de amelyeknek súlyát mindig az adta, hogy az Örökimádás-templom ernyedetlen lelkesedéssel dolgozott, prédikált, imádkozott, gyónatott a pápai körlevelekben elgondolt eucharisztikus hitélet megteremtése érdekében.

Az Örökimádás-templom az Eucharisztikus pasztoráció tüzes oszlopa lett, harsona a néma sötét éjszakában és mintája az egész nagy integrális országban az eucharisztikus munkának. Mindenki idejött tanulni. És ha egyszer hallotta Kánter Károly ötnegyedórás tüzes beszédét az Örökimádás-templom szószékén, megihletve állott az eucharisztikus munkások sorába.

Kemény úttörés folyt ott a liberális idők elszáradt, kilugozott lelki ugarjában. Oltáregyesület, eucharisztikus ligák, az Oltáriszentség napi és

A király az Örökimádás-templom alapkölérétele után Pallavicini Edéné ögrófné oltáregyesületi elnökével beszélget.

heti vételétől megújhodott kongregációk, eucharisztikus lelkigyakorlatok és missziók, novénák, triduumok karöltve dolgoztak az eucharisztikus hitélet megteremtésében — a fővárosban és a vidéken egyaránt.

3. Eucharisztikus pasztoráció egyúttal annyit is jelentett, mint modern lelkipásztorokodás. A lelkipásztor kijött az irodából, lerázta magáról a hivatalnok merevségét, unalmát és üzletszerűségét. A hívek a templomban találták őt. Nem akkor ült ki a gyóntatószékbe, amikor egy bátor hívő a sekrestyés útján kihivatta, hanem kiült rögtön templomnyitáskor, eleinte egyedül, de nemsokára ketten, hárman se győzték a munkát.

Már a templom elhelyezése is egészen modern. A régi templomok, dombokon és parkok ölén álmodoznak. Az örökimádást is sokan a Gellért-hegy csúcsára kívánták, vagy egy nagy park csendjében. De a templom se ide, se oda nem akart menni, hanem szerényen beleállt az Üllői-úton az utcáorba, az életbe, a munkába, a hétköznapiságba, a lüktetésbe, rohanásba, hogy benne az eucharisztikus Jézus mindenkinek mindene, napi eledele legyen.

Egészen új stílust hozott az örökimádás a modern templom hivatása és munkamethodusa terén. A templom többé nem elsöben esztétika, ünnepi ruha, kirándulóhely; a templom a napi élet irányítója, a munkás pihenője, az életben küszködő és loholó állomása. Kéznél kell lennie a templomnak és papjának is. Ha keresni kell, egyiket is, másikat is, akkor már nincs is reá szükség. Ezt az új gondolatot az örökimádás vitte bele a magyar pasztorációba.

4. Az Örökimádás-templom eucharisztikus papok nevelője. A liberális idök liberális klérusának át kellett mennie, az Örökimádás-templomon, szentorát végezni, adorálni, eucharisztikus gyűlésre padjaiba beülni, hogy X. Piust, eucharisztikus körleveleit megértse, értékelje, magáévá tegye, prédikálja és élje. A templom gyönyörű áldoztatókelyhe a magyar papság gyűjtéséből készült. Az egész papság ide figyelt, ide tekintett és szívta magába ezt a modern eucharisztikus lelkületet.

A templom lelkészei, az oltáregyleti igazgatók, eucharisztikus ligák papjai, mint tüzes fáklyát vitték szét az országba az Örökimádás-templom eucharisztikus szellemét, munkastílusát. Nem könnyű munka volt a hivatalnoki klérust és a nevelést negáló klasszikus műveltségű tanárt az eucharisztia hárfájának hangjaira áthangolni. Sok megmosolygás gögje és ridegsége fagyasztotta ajkára az eucharisztikus szót az eucharisztikus papnak. Olyan idöszak volt az, amikor a pap finom fehér zsebkendöt hordott, de sokhelyen az Eucharisztia piszkos oltárok és oltáriterítök elhanyagoltságában árváskodott, talán annak jelképéül, hogy Krisztus istállóban látta meg a napvilágot. Ebbe a dzsungelbe belesivított az Örökimádás-templom és munkásainak új szelleme és oltáregyleti kiállítások hihetetlen gazdagsága

vitte szét a szép ornátusokat, tiszta oltárkelengyét és országos nagy mosás-ban kimosták a terítőket, korporáléket stb. Szébb és tisztább papi lelkek állottak ki az oltára elé és szébb és tisztább oltárok őrizték — de nem őrizték — hanem osztogatták az Élet kenyérét a hívők sokaságának.

Ime csak néhány pillanatfelvétel az Örökimádás-templom lelkipásztori missziójából.

Dr. Tiefenthaler József.

Az Örökimádás-templom a világháborúban.

TEMPLOMAINK a háború éveiben ugyanolyan szerepet tölthettek be, mint az oázisok a homoksvatagban. Megy, mendegél a vándor beduin az úttalan homokban. A nap mint valami tűzkorong izzik fölötte. Körülötte az életnek semmi nyoma. S mintha csakugyan a halál birodalmában járna, helyenként, mint Verescsagin képein, emberi és állati csontvázak hevernek. És a beduin megy, mendegél s tömlőiből ijesztően fogy a víz. Az életöszöntől hajtva riadtan tekintget körül s kémleli a sivár messzeséget. Egyszer csak rekedt kiáltás szakad ki a melléből. Víz! Víz! — kiáltja a láthatáron feltűnődező pálmafák felé mutatva és sugárzó arccal teríti le imaszőnyegét az izzó homokra...

A beduinról festett kép a háború okozta nélkülözéseket s az ezekkel kapcsolatos lelki depressziót és fásultságot akarja szemléltetni. A nagy pusztaságban, amivé a háború tette az országot, templomaink a vizeket rejtő oázisok szerepét tölthették be. Kűszöbűkről szinte messze hallatszott az evangéliumi szó: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok és én megenyhítlek titeket».

És az Örökimádás-templom a fővárosnak körengetegében ugyancsak az oázisok szerepét vitte. Ez a nagylátogatottságú templom az üllőiúti kaszárnyák, klinikák, kórházak és sivár bérházak közé ékelve úgy fest, mint egy hús sziget a szürke kötengerben, mely a járó-kelő embert ellenállhatatlanul hívja s szinte kényszeríti arra, hogy falai közé térjen, fejét lehajtsa szent köveire s két kézzel merítsen az üdvösség forrásaiból.

S az Örökimádás-templom a fáradt lelkeknek számlálhatatlan légióit szolgálta ki a világháborúban. Gyóntatószékei reggel hat órától a késő délelőtti s akárhányszor a délutáni órákig állandóan a hívek rendelkezésére állottak s a hívek e gyóntatószékeket úgy körülöstromolták, mint valamikor a Péter házát Kafarnaumban, mikor az isteni Mester tanított annak falai között.

A templomnak gyönyörű áldozórácsa ugyancsak ostromszerű képet mutatott, úgy köznapokon, mint különösen vasárnapokon s a havi szentáldozások száma 8000 és 10.000 között ingadozott. A szentáldozáshoz járuló hívek tarka seregében sűrűn tűnnek fel katonák egyenruhái, tisztai és legény-

ségi uniformisok, olykor német egyenruhák. Az oltáregyleti házzal kapcsolatos oratórium nap-nap után telve van az Oltáregyesület kiegészítő hadikórházában ápoló katonák soraival. Azokat az impressziókat, amiket itt szereztek, az élet talán sohase fogja a lelkükből kitörölni s bizonyára mindig kedvesen fognak visszaemlékezni azokra a napokra, melyeket az Eucharisztianak szent közelségében, az Oltáriszentség templomának árnyékában töltöttek.

A központi Oltáregyesület a legnagyobb odaadással gondoskodott arról, hogy a háború által felzaklatott lelkeket a szentségi Jézushoz közelebb vigye. Csodálatosan vonzó istentiszteleteinek sorába mindjárt a háború első szakában felvette a háborús imaórákat, melyek állandóan csütörtöki napokon este 7 órától 8 óráig tartattak rövid szentbeszéddel s csendes elmélkedéssel, alkalmi imákkal s énekekkel és szentségi áldással. E háborús ájtatosságok a népre mély benyomást gyakoroltak éppúgy, mint a templom felejthetetlenül szép rendkívüli ájtatosságai: a triduumok, novénák, a böjti szentbeszéd, a férfiak részére tartott külön konferenciák, a felülmúlhatatlan negyvenóra-ájtatosság s a gyönyörű melódiájú mindennapi litániák. Ezen ájtatosságok a balzsam gyógyítóerejével hatottak, a bornak és olajnak erejével, amiket az irgalmas szamaritanus öntött a jerichói vándor sebeibe.

Ezen ájtatosságok vonzóerejét hatahatosan felfokozta az a körülmény, hogy azoknak végzését kiváló alkalmakkor országos hírű egyházférfiak vállalták, mint dr. Csernoch János hercegprímás, dr. Várady Á. Lipót érsek; gróf Mikes János, dr. Hanauer Á. István, dr. Breyer István püspökök; Kánter Károly, dr. Mészáros János, dr. Ámon Pál s dr. Wéber Pál kanonokok; dr. Vass József, dr. Pataky Arnold, dr. Székely István egyetemi tanárok s a különböző rendekhez tartozó jeles egyházi szónokok hosszú sora.

Az Örökimádás-templom egyébként éppúgy érezte a mostoha idők súlyát, mint a háborús országok bármely temploma. Így a szénhiány s a napról-napra felfokozódó drágaság következtében mindjárt a háborús időszak első felében be kellett szüntetni a templom fűtését. A templom négy harangja közül elrekviráltatott a Boromei Szent Károlynak dedikált 1180 kg-os nagyharang, a 700 kg súlyú szeráfi Szent Ferenc-harang és a 150 kg súlyú Szent Vilmos-harang. Az 1916. évi október hó 12-én ment végbe a szomorú aktus. Az orgona és a Szent Eugénia tiszteletére öntött 340 kg súlyú harang szerencsésen kikerült a rekvirálást.

Arról nincsenek feljegyzéseink, hogy az Örökimádás-templom a világháború hosszú négy éve alatt mit szenvedett emberanyagban, vagyis a templomhoz kapcsolódó s a háborúban hősi halált halt férfiakban. Ettől a fájdalommas, bár ismeretlen veszteségen kívül az Örökimádás-templom töretlenül és érdemekben gazdagon érkezett el fennállásának legsúlyosabb időszakához; a gyászos emlékü forradalomhoz.

Dr. Horváth Rudolf.

K R Ő N I K A

25 éves az Örökimádás-templom. Jubileuma van már az Örökimádásnak! Pedig olyan szép, olyan fiatalos ez a templom, mintha csak páréves volna. Még igen sokan vannak, akik emlékeznek a templomnak 1904-ben történt alapkövetételére; még többen vannak, akik ott voltak 1908 szeptember 8-án a fényes fölszentelésen és másnap látták a királyt, akit a templomban Erzsébet királynéért tartandó rekviemre személyesen jött el. S azután megkezdődött a templomban a legméltóságosabb Oltáriszentségnek az országban egyedülálló kultusza: az állandó szentségimádás. Vannak, akik kezdettől fogva ismerik és látogatják e templomot és talán ép ennek a templomnak köszönhetik azt a buzgóbb lelki életet, tökéletesebb lelkiséget és állandó eucharisztikus világot, amely őket Krisztus békejének boldogságával tölti el. A templomban kezdetben nem volt rendszeres pasztoráció, *Makay Lajos dr.* mint hitoktató látta el a liturgikus teendőket. De már ő is látta annak szükségességét, amit azután *dr. Tiefenthaler József*, jelenleg a budai Szent Imre-kollegium agilis igazgatója valósított meg, t. i. a hitoktatástól felmentését kérte, hogy egészen a templom szolgálatára állhasson mint lelkész. Ő volt tehát az Örökimádás első kinevezett lelkésze. A fiatal pap minden lelkesedésével és buzgóságával szentelte kiváló képességeit az Örökimádás ügyének és a templom látogatottsága alatta akkorára nőtt, hogy nemsokára kísérfő lelkészről kellett gondoskodnia. Ezt az állást 11 éven át töltötte be a szelid modoráért és szolgálatkészségéért mindig kedvelt *Farda Ignác* székesfővárosi hitoktató. Dr. Tiefenthaler utódai csak azon voltak, hogy az első lelkész által alapított hitélet virágzásban maradjon. Hogy nem volt hiábavaló e törekvésük, mutatja az a tény, hogy az Örökimádás minden ájtatosság alkalmával tömve van és a szentáldozások száma a templom megnyitása évének 3400 áldozásával szemben már évi 120 ezernél is több. Érdekes felemlíteni, hogy az Örökimádás-templomban a 25 év alatt volt 46.532 szentmise és 2.181.584 szentáldozás. Mint ahogy egy igen buzgó főpap szokta mondani: «Ennek a templomnak a falai is már jól ki vannak imádkozva». Az Úr Jézus elé nemcsak a Mária Reparatrix-zárda tagjai járnak imádási órákra, hanem az Oltáregyesület tagjai sokszor vidékről is bejönnek, hogy ott az Oltáregyesület központjában, az egyesületi tagok adományaiból épített saját templomban — mert az Örökimádás az Oltáregyesület tulajdona — tarthassák meg imádási óráikat. Ez a templom egész nap nyitva van és mindig vannak a szentségimádó apácákkal együtt ájtatoskodó hívek.

Az Örökimádás alapítása a † Zichy Nándor körül csoportosuló buzgó katolikusok lelkében fogamzott meg és *Glattfelder Gyula dr.* csanádi püspök s az Istenben boldogult *Kántler Károly* prelátus és örgróf *Pallavicini Edéné* s a vele dolgozó hölgyek buzgólkodásából nőtt ki azon a helyen, ahol most

áll. Forgalmas helyen, az Üllői-út zajában, a főváros munkásnegyedében épült, mintegy ezzel is dokumentálva, hogy az Úr Jézus ott akar lenni a mi életünkben, élni kíván köztünk és bennünk.

Az Örökimádás papjai. Lelkészek: 1908—11-ig *dr. Makay Lajos*, jelenleg székesfővárosi hittanár, 1911—15-ig *dr. Tiefenthaler József*, jelenleg pápai kamarás, a budai Szent Imre-kollégium agilis igazgatója, 1915—19-ig *dr. Horváth Rezső*, jelenleg Bernecebaráti nagy szeretetnek ürvendő plébánosa, 1919 óta pedig *dr. Mátrai Gyula* p. k., aki már 14 éve áll a templom szolgálatában.

Az Örökimádás kisegítő lelkészei: 1915—1927-ig *Farda Ignác*, jelenleg is székesfővárosi hitoktató és a Szent Margit-intézet lelkésze, 1929—30-ig *Kövdi István*, jelenleg kórházi lelkész Balassagyarmaton, 1930-tól — mostanáig *dr. Hütter Lajos*, hittanár a Zrínyi Ilona-leánylyceumban.

Az Örökimádás káplánjai: 1927—28-ig *Flienert Károly*, jelenleg hédervári s.-lelkész, 1928—29-ig *Tamás Lajos*, jelenleg a Ranolder-intézet t. képzőjének hittanára, 1929—31-ig *Tanay Ferenc*, jelenleg Szent Imre-kollégiumi prefektus, 1931—32-ig *Vecsey Lajos*, illetve *dr. Szokolai Alajos*, majd újra *Vecsey Lajos*, aki jelenleg is káplánkodik az Örökimádásban.

Az Örökimádás hívei. Külön kell megemlékeznünk azokról a kimondhatatlanul kedves hívőkről, akik az Örökimádásba járnak. Ilyen hívőkkel még nem találkoztunk sehol. A legkülönbözőbb rangú és rendű emberek, túlsúlyban mégis a Ferencváros szegényei. Mind egyik azonban a *jenséges tanulmányosságban és hihetetlen áldozatkészségben*. Lelkük a legmagasabb lelki dolgok iránt is fogékony: ők a lelkiélet főiskolásai. Az áldozatkészségnek pedig a legragyogóbb példáját akkor mutatták, amikor a lelkész kérelmére külön gyűjtés és molesztálás nélkül egy év alatt már majdnem összeadták a mostani jubileumra megrendelt két nagy harang — egyik 1200 kg., a másik 700 kg. — 7775 P-t kitevő költségeit. Egy hívő egymaga egészévi keresetéből megtakarítva 500 P-t áldozott egy lélekarang beszerzésére. Egy nyugdíjas házaspár pedig a megtakarított 1000 P-jét adta oda az Oltáregyesületnek. A harangokra rengeteg arany- és ezüstékszert adtak sokszor olyanok, akik az illető tárgytól semmiképp sem tudtak volna megválni vagy akik szegénységükben nagyon is rászorultak volna azon tárgyak ellenértékére. Amikor a lelkész figyelmeztetett egy ilyen hívőt, az illető sírva könyörgött, hogy ne fossza meg őt attól az örömtől, hogy ő is adott valamit a szentségi Jézus drága templomának nagyharangjára, amelynek hangja révén egykor a környékbeli összes hívek értesülni fognak a szentségi áldás pillanatairól és térdénállva fogadhatják azt. És a gyóntatószékekről is azt mondják, akik itt voltak valaha gyóntatni, hogy szívesen jönnek el máskor is ilyen hívek közé.

Az Örökimádás bardjai. Hála Istennek sokan vannak! A budapesti papság színe-java, élén az érseki általános helytartó úrral, mindig szívesen jön prédikálni és ünnepi funkciókat végezni az Örökimádásba. Neveiket itt nem

soroljuk fel, hisz időnkint úgyis hírt adunk az ünnepi szónokok és funkcionáriusokról, itt csak a leghálásabb köszönettel emlékezünk meg kegyességükről, mellyel a mostani jubileum, örömeit munkásságukkal előkészítették.

Az Örökimádás harangügye. Jubileumunkat megelőzően meglesz mind a két nagyharangunk, az 1200 kg-os *Szent József* és a 700 kg-os *Úrangyalás* harangunk felszentelése *szepember 3-án délután 4 órakor* kezdődő ünnepség keretében. A felszentelést *dr. Breyer István* trisipai püspök végzi. A haranganyákat, akik kísérelő hölgyekkel jelennek meg, a lelkész ünnepélyesen fogadja, majd a harangokról mond szentbeszédet. 5½ órakor a püspök úr ünnepélyes fogadása, utána harangszentelés a szentélyben. A püspök úr távozása után a harangokhoz zárandokol a kinyitott rácson át minden hívő és a szentélyből a sekrestyén át távozik. A legutolsó kimutatás óta az *Úrangyalás* harangunkra a következő adományok érkeztek: Sorsjegyek árusításából 100 P, levelezőlapokért 36 P 81 fillér, a vásárból maradt 7 P 20, fillér, özv. Marjai Károlyné 10 P, Blum Józsa 1 P, özv. Böros Józsefné 1 P, N. N. 24 fillér, Júniusi harangpersely 85 P 85, Lajos és Teréz «jó Anyánk tiszteletére» 5 P, M. R. 1 P, Micsián Béláné 1 P, Micsián Zsuzsanna 50 fillér, jegyekből 4 P 21 f, Kozák Antalné 10 P, levelezőlapokért 26 P, július 15-től augusztus 1-ig a harangperselyben 67 P 50 f, Baji Kornélia 5 P, özv. Sódli Istvánné 1 P, Czup Ilma 2 P 50 f, Czup Ilona 2 P 50 f, Pallay Ilona Szatmár 5 P, Török József 5 P, Stobach Lajosné 1 P, régi sorsjegytartozásokból 6 P, augusztus 1—20-ig a harangperselyben begyűlt 45 P 32 fill, Reder Józsa 5 P, Kőrösi Jánosné 50 f, Erdész Istvánné 2 P, özv. Himmerné 25 P, Láng Laura munkásnő 20 P, Cziglina Géza 10 P, Endl Anna 1 P, Lorenc-család 2 P, vásári tartozásokból 6 P 95 f, Gombos Géza plébános 5 P. *Ezekért és a többi összes jötevőkért szeptember 3-án délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmiséldozatot mutat be a lelkész, aki ugyanakkor evangélium után szentbeszédet intéz a jelenlevőkhez.* A zárda is átadja helyeit a szentélyben ez alkalomra a jötevőknek. Akiknek címét tudtuk, azok külön meghívót és fenntartott helyre jogosító jegyet is kaptak.

Az Örökimádás keresztútja. A legeucharisztikusabb ájtatosságok egyike a szentkeresztúti ájtatosság. Épen azért a lelkész gondolata volt a jubileum alkalmával a keresztút stációjának felállítása. Alig hirdette ki a lelkész, máris jöttek a jelentkezések az egyes stációk költségeinek (kb. 45 P) a fedezésére. Augusztus 20-ra az összes stációk le voltak foglalva. Így az I.-t Kovács Miklósné, a II.-t özv. Hármas Józsefné, a III.-t Farda Ignác főtisztelendő úr, a IV.-t Kozák Antalné, az V.-t Wenninger Ferenc és neje, a VI.-t a Szent Anna-kongregáció az Istenben boldogult Margit anya emlékére, a VII.-t Mikovits József és neje, a VIII.-t a neszmélyi buzgó hívek, akik ezzel akartak örömet szerezni a nyáron közöttük lekipasztorkodó dr. Mátrai lelkésznek. Ennek a stációnak — amely Jeruzsálem leányainak az Úr Jézus iránti részvételt juttatja eszünkbe — költségeihez Neszmélyen a következők járultak hozzá:

özv. Farkas Károlyné 7 P, Kiss Józsa 4 P, özv. Schenkengel Ferencné 1 P, Kilencs Mihályné 1 P, Schenkengel Kálmánné 1 P, Szabó Jánosné 30 fillér, Varga Jánosné 50 fillér, özv. Mészáros Jánosné 50 fillér, Fischer Ferenc 1 P, Zelenka Árpádné 1 P, Hartmann Jánosné 50 fillér, Roszitska Józsefné 1 P, Keleti Józsefné 1 P 50 fillér, Gregus Andrásné 1 P, Bethlendi Istvánné 1 P, Szelle Ferencné 1 P, Varga Károly 50 fillér, özv. Erdélyi Pálné 1 P, Reusz József 50 fillér, Varga Rózsi 1 P, Zsidek Istvánné 50 fillér, László Kálmánné 50 fillér, Ziwerger Borbála 50 fillér, Gobasitz Mátyásné 4 P, Filipisz Antalné 50 fillér, Greth Antalné 5 P, özv. Eröss Péterné 1 P, Kováts Dezsőné 10 P, Magyar Józsefné 50 fillér, br. Bothmer 1 P, Mattanovich K. 1 P, Reviczkyék 2 P, N. N. 10 P, N. N. 2 P. A IX.-t a Mária Reparatrix-zárda affiliált hölgyei, a X.-t a Virgo Reparatrix-kongregáció I. csoportja, a XI.-t a Keresztény anyák és Szent Család-kongregáció, a XII.-t a Fájdalmas Szűz kongregáció, a XIII.-t Iró Vince és neje, a XIV.-t özv. Hunger Jánosné. Beérkeztek a keresztút felállítási költségeire még a következő adományok: özv. Sódli Istvánné 50 fillér, egy Szent Anna-kongregáció 50 fillér, Körösi Jánosné 1 P 50 fillér. A keresztút ünnepélyes fölvatása szeptember 8-án délután 5 óra 15 perckor lesz. Minden adományozó maga vagy a képviselője fogja hozni a stációképet.

Az Örökimádás jubileumára teljes búcsút engedélyezett a Szentatya. Dr. Mátrai Gyula lelkész még a nyáron letelepült a Szentséges Atyának s a templom jubileumára teljes búcsú engedélyezését kérte. A válasz a «Sacra Poenitenciaria»-tól megérkezett: *Öszentsége megadja a teljes búcsút mindenkinek, aki szeptember 8-án templomunkban bármelyik szent ténykedésen (szentmise vagy áldás, vagy szentbeszéd) résztvesz és kegyelem állapotában megáldozva a Szentatya szándékára imádkozik legalább egy Miatyánkot és Üdvözlégyet. A Szentséges Atya akarata azonban az, hogy ezt a teljes búcsút a tisztító tűzben szenvedő lelkekért ajánljuk fel.* Végtelen nagy örömünk ez az engedély, éljünk vele buzgón és eredményesen!

Az Örökimádás jubileuma napján, szeptember 8-án d. e. 11 órakor főpapi mise lesz az Örökimádásban, amelyet Glattfelder Gyula dr., a templom alapításában oroslánrészt vett csanádi püspök fog pontifikálni. A szentmisére az Örökimádás összes volt papjai hivatalosak.

Szeptember 7-én este 10 órától szeptember 8-án reggel 6 óráig éjjeli szent-ségimádás lesz az Örökimádásban. Jegyek szeptember 3-tól kaphatók. Éjjel után szentmise közös szentáldozással.

Szeptember 8-án este 9 órakor az Örökimádás-templom előtt szerenádot adunk a BSzKRT zenekarával, Müller Károly karigazgató vezetésével az immár 25 éve templomunkban lakó szentségi Jézusnak. A szerenád természetesen gyönyörű vallásos zenéből áll. A végén kinyílnak a templom ajtói és a szentségi Jézus áldásában részesednek az egybegyűlt hívek. Templomunk jubileumáról külön fog megemlékezni az őszi országos katolikus nagygyűlés is.

Felelős szerkesztő: dr. Mátrai Gyula. — Felelős kiadó: dr. Mészáros János.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest. — Felelős: ifj. Kohl Ferenc.